Republica Moldova

CURTEA CONSTITUŢIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 10g/2026

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolele 7 alin. (3^1) lit. d), 458 alin. (3) pct. 1) și 4) din Codul de procedură penală

(*temeiurile de revizuire a hotărârilor judecătoreşti irevocabile*)

CHIŞINĂU

19 noiembrie 2026

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Domnica MANOLE, *Preşedinte,*
dlui Sergiu LITVINENCO,
dlui Ion MALANCIUC,
dnei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA, *judecători*,
cu participarea dlui Andrei Harbuz, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 29 ianuarie 2026,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 19 noiembrie 2026, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 7 alin. (3^1) lit. d), 458 alin. (3) pct. 4) și a textului „prin sentință penală irevocabilă” din articolul 458 alin. (3) pct. 1) din Codul de procedură penală, ridicată de dnii avocați Anatolie Ceachir și Vadim Vieru, în interesele dlui Ion Gherman, precum și de dl Pavel Gherman și dna Ala Gherman, în dosarul nr. 1rh-9/2024, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna Natalia Patrașcu, judecător de la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, în baza articolului 135 alin. (1) lit. a) şi lit. g) din Constituţie.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele cauzei

3. Aşa cum au fost formulate de autorii sesizării, circumstanțele cauzei pot fi rezumate după cum urmează.

4. Printr-o sentință, dl Ion Gherman a fost găsit vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de articolul 190 alin. (5) (*escrocheria*) din Codul penal.

5. La 5 aprilie 2019 și 10 martie 2021, dnii Ion Gherman, Pavel Gherman și dna Ala Gherman s-au adresat Procuraturii municipiului Chișinău cu solicitarea de revizuire a hotărârii judecătorești devenite irevocabile.

6. În motivarea cererii de revizuire s-a invocat comiterea unei infracțiuni în legătură cu judecarea cauzei, fapt care ar constitui un motiv pentru revizuirea procesului penal. Urmărirea penală cu privire la această faptă a fost încetată ca urmare a intervenirii prescripției răspunderii penale.

7. Printr-o ordonanță, Procuratura municipiului Chișinău a admis aceste solicitări și a trimis cererea de revizuire cu materialele aferente, spre examinare, conform competenței.

8. Printr-o încheiere din 29 ianuarie 2024, Curtea de Apel Chișinău și-a declinat competența în favoarea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

9. În procesul examinării cererii de revizuire, dnii avocați Anatolie Ceachir și Vadim Vieru, în interesele dlui Ion Gherman, și dl Pavel Gherman și dna Ala Gherman au ridicat excepția de neconstituționalitate a articolelor

7 alin. (3^1) lit. d), 458 alin. (3) pct. 4) și textul „prin sentință penală irevocabilă” din articolul 458 alin. (3) pct. 1) din Codul de procedură penală.

10. Printr-o încheiere din 21 ianuarie 2026, judecătorul cazului a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a dispus trimiterea sesizării la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

11. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20
Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacţie efectivă din partea instanţelor judecătoreşti competente împotriva actelor care violează drepturile, libertăţile şi interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiţie.”

Articolul 23
Dreptul fiecărui om de a-şi cunoaşte drepturile şi îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-şi cunoaşte drepturile şi îndatoririle. În acest scop statul publică şi face accesibile toate legile şi alte acte normative.”

Articolul 26
Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacţioneze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor şi libertăţilor sale.

(3) În tot cursul procesului, părţile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepseşte prin lege.”

12. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 7
Legalitatea procesului penal

„[…]

(3^1) La ridicarea excepţiei de neconstituţionalitate şi la sesizarea Curţii Constituţionale, instanţa de judecată nu este în drept să se pronunţe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformităţii normelor contestate cu prevederile Constituţiei, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiţii:

a) obiectul excepţiei intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituţie;

b) excepţia este ridicată de către una dintre părţi sau de reprezentantul acesteia ori de către instanţa de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei;

d) **nu există o hotărâre anterioară a Curţii Constituţionale având ca obiect prevederile contestate.**

[…]”

Articolul 458
Revizuirea procesului penal

„[…]

(3) Revizuirea poate fi cerută în cazurile în care:

1) s-a constatat, **prin sentință penală irevocabilă**, comiterea unei infracțiuni în timpul urmăririi penale sau în legătură cu judecarea cauzei care creează suspiciuni privind corectitudinea soluției din hotărârea atacată;

2) s-au stabilit circumstanțe noi sau recent descoperite de care instanța nu a avut cunoștință la emiterea hotărârii și care, independent sau împreună cu circumstanțele stabilite anterior, ar dovedi că cel condamnat este nevinovat ori a săvârșit o infracțiune mai puțin gravă sau mai gravă decât cea pentru care a fost condamnat ori ar dovedi că cel achitat sau persoana cu privire la care s-a dispus încetarea procesului penal este vinovat/vinovată;

3) două sau mai multe hotărâri judecătorești irevocabile nu se pot concilia;

4) **Curtea Constituțională a recunoscut drept neconstituțională prevederea legii aplicată în cauza respectivă**;

[…]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorilor excepției de neconstituționalitate

13. Autorii sesizării susțin că dispozițiile articolului 7 alin. (3¹) lit. d) din Codul de procedură penală contravin garanțiilor unui proces echitabil și articolelor 1, 7, 20, 23, 26, 54, 134, 135 și 140 din Constituție, pentru că le acordă instanțelor judecătorești competențe improprii de a verifica îndeplinirea condițiilor necesare pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate. În opinia acestora, verificarea acestor condiții ține în mod exclusiv de competența Curții Constituționale.

14. De asemenea, autorii sesizării susțin că sintagma „prin sentință penală irevocabilă”, prevăzută la articolul 458 alin. (3) pct. 1) din Codul de procedură penală, limitează accesul liber la justiție și contravine articolelor 1, 4, 20, 23, 26, 54 și 119 din Constituție, pentru că nu acoperă toate situațiile care ar putea justifica revizuirea unei hotărâri judecătorești irevocabile. În particular, aceștia invocă situația în care urmărirea penală într-o altă cauză a fost încetată ca urmare a expirării termenului de prescripție, iar această soluție generează suspiciuni cu privire la corectitudinea soluției pronunțate în hotărârea judecătorească a cărei revizuire se solicită.

15. Totodată, autorii sesizării susțin că dispozițiile articolului 458 alin. (3) pct. 4) din Codul de procedură penală contravin articolelor 1, 4, 6, 7, 8, 16, 20, 26, 54, 119, 134 și 140 din Constituție, deoarece nu reflectă toate situațiile care ar putea impune revizuirea unei hotărâri judecătorești irevocabile, în special în cazul în care, printr-o decizie a Curții Constituționale s-ar fi constatat încălcarea unor drepturi sau libertăți fundamentale. În acest context autorii fac trimitere la DCC nr. 81 din 18 noiembrie 2016.

16. De asemenea, autorii sesizării îi solicită Curții să interpreteze articolul 458 alin. (3) pct. 1) din Codul de procedură penală și să stabilească dacă norma contestată permite revizuirea unei hotărâri judecătorești irevocabile în situația în care urmărirea penală într-o altă cauză penală a fost încetată ca efect al curgerii termenului de prescripție, iar această soluție generează suspiciuni cu privire la corectitudinea hotărârii judecătorești a cărei revizuire se solicită.

B. Aprecierea Curții

17. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

18. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de procedură penală, ține de competența Curții Constituționale.

19. Curtea constată că excepţia de neconstituţionalitate a fost ridicată de părți în proces. Astfel, excepţia este formulată de subiecții abilitați cu acest drept, pe baza articolului 135 alin.(1) literele a) şi g) din Constituţie.

20. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile articolelor 7 alin. (3^1) lit. d), 458 alin. (3) pct. 4) și textul „prin sentință penală irevocabilă” din articolul 458 alin. (3) pct. 1) din Codul de procedură penală.

21. Curtea reţine că prevederile contestate sub aspectul analizat de autorii sesizării nu au făcut anterior obiect al controlului de constituţionalitate.

22. Totodată, având în vedere că pe rolul instanţei se află o cerere de revizuire a unei hotărâri judecătorești irevocabile, Curtea admite că dispozițiile contestate ar putea fi aplicate de instanța de judecată la soluționarea cererii de revizuire.

23. Curtea reţine că o altă condiţie obligatorie pentru ca excepţia de neconstituţionalitate să poată fi examinată în fond este incidenţa unui drept fundamental. Astfel, Curtea va analiza, prin prisma argumentelor autorilor sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerinţă într-un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 87 din 25 iulie 2024, § 15).

24. Autorii excepției au susținut că prevederile contestate sunt contrare articolelor 1 (*statul Republica Moldova*), 4 (*drepturile și libertățile omului*), 6 (*separația puterilor*), 7 (*Constituția, Legea Supremă*), 8 (*respectarea drepturilor internaționale și a tratatelor internaționale*), 16 (*egalitatea*), 20 (*accesul liber la justiție*), 23 (*drepturile fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*), 26 (*dreptul la apărare*), 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*), 119 (*folosirea căilor de atac*), 134 (*statutul Curții Constituționale*), 135 (*atribuțiile Curții Constituționale*) și 140 (*hotărârile Curții Constituționale*) din Constituție.

25. Deși invocă mai multe dispoziții constituționale, în argumentarea sesizării autorii susțin că dispozițiile contestate afectează accesul liber la justiție și dreptul la apărare, deoarece nu reglementează posibilitatea revizuirii unei hotărâri judecătorești irevocabile atunci când: (*i*) printr-o decizie a Curții

Constituționale s-ar constata încălcarea unor drepturi fundamentale și (*ii*) atunci când, printr-o ordonanță, urmărirea penală este încetată din cauza expirării termenului de prescripţie de tragere la răspundere penală, iar acest fapt ar genera suspiciuni cu privire la corectitudinea soluției pronunțate prin hotărârea a cărei revizuire se solicită.

26. În jurisprudenţa sa, Curtea a reţinut că omisiunea legislativă poate constitui obiect de examinare al Curţii Constituţionale dacă se afectează un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 162 din 29 decembrie 2020, § 23).

27. Cu referire la incidența articolelor 20 și 26 din Constituție în privința articolului 7 alin. (3^1) lit. d) din Codul de procedură penală, Curtea menționează că procedura de soluționare a excepției de neconstituționalitate presupune parcurgerea a două etape distincte: (*i*) etapa judiciară; (*ii*) etapa contenciosului constituțional (a se vedea HCC nr. 2 din 9 februarie 2016, § 74).

28. Curtea a reţinut că la ridicarea unei excepții de neconstituționalitate (*etapa judiciară*), judecătorul de drept comun nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformităţii cu Constituţia a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiţii: (*i*) obiectul excepţiei intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituţie; (*ii*) excepţia este ridicată de către una din părţi sau reprezentantul acesteia, sau este ridicată de instanţa de judecată din oficiu; (*iii*) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluţionarea cauzei; (*iv*) nu există o hotărâre anterioară a Curţii având ca obiect prevederile contestate (a se vedea HCC nr. 2 din 9 februarie 2016, § 82).

29. În jurisprudența sa, Curtea a stabilit că prin verificarea de către judecătorii de drept comun a existenței unei hotărâri anterioare a Curții care să fi avut ca obiect normele legale contestate se evită sesizările repetate (a se vedea *mutatis mutandis,* DCC nr. 45 din 1 aprilie 2021, § 21). Este important că autorul unei excepții să prezinte argumente noi față de cele prezentate în sesizarea deja soluționată de Curte. Prin urmare, Curtea nu identifică o problemă de constituționalitate din perspectiva criticilor formulate de autorii sesizării.

30. Referitor la incidența articolelor 20 și 26 din Constituție în privința dispozițiilor contestate din articolul 458 alin. (3) pct. 1) și 4) din Codul de procedură penală, Curtea notează că articolul 20 din Constituţie îşi găseşte corespondenţa în dispoziţiile articolului 6 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului, care garantează dreptul la un proces echitabil. În jurisprudenţa sa, Curtea Europeană a stabilit că articolul 6 din Convenţie nu este aplicabil unei proceduri care vizează redeschiderea unui proces, deoarece persoana care solicită acest lucru, odată ce condamnarea sa rămâne definitivă, nu este „acuzată de o infracţiune” în sensul acestui articol (*Fischer v. Austria*, 6 mai 2003). Doar noile proceduri, după autorizarea redeschiderii procesului, pot fi considerate ca determinante la stabilirea temeiniciei unei acuzaţii în materie penală (*Löffler v. Austria*, 3 octombrie 2000, § 18-19).

31. În jurisprudenţa sa, Curtea a notat că în cadrul procedurii de revizuire trebuie distinse două etape: 1) admisibilitatea cererii de revizuire şi 2) analiza fondului cauzei. La admisibilitatea cererii de revizuire procurorul sau, după caz, instanţa de judecată verifică doar dacă există vreun motiv din cele prevăzute de lege (a se vedea articolul 458 alin. (3) din Codul de procedură penală) şi dacă sunt respectate termenele stabilite la articolul 459 din Cod (a se vedea DCC nr. 128 din 15 noiembrie 2018, § 26).

32. Astfel, atunci când examinează cererea de revizuire, sarcina instanţei de judecată nu constă în a determina acuzaţia penală, ci în a verifica dacă există vreun motiv prevăzut de lege pentru depunerea unei cereri de revizuire (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kokkonis şi Chalilopoulou v. Grecia*, 31 octombrie 2017, § 13; DCC nr. 88 din 20 iulie 2020, § 30; DCC nr. 90 din 15 iunie 2021, § 19).

33. În acest context, Curtea notează că stabilirea competenţei instanţelor judecătoreşti şi instituirea regulilor de desfăşurare a procesului, deci şi reglementarea căilor de atac, constituie atribuţia Parlamentului, în conformitate cu prevederile articolului 115 alin. (4) din Constituţie. De asemenea, Curtea reţine că dispoziţiile articolului 458 alin. (3) punctele 1) și 4) din Codul de procedură penală nu aduc atingere dreptului la apărare şi nici accesului liber la justiţie, pentru că nu înlătură posibilitatea de a beneficia de drepturile şi garanţiile procesuale instituite prin lege.

34. Astfel, deoarece autorii excepţiei de neconstituţionalitate ridică o problemă de interpretare şi de aplicare a prevederilor legale contestate, Curtea reiterează că interpretarea şi aplicarea dispoziţiilor legale la situaţii concrete excede sferei controlului de constituţionalitate şi reprezintă o competenţă a instanţelor judecătoreşti (a se vedea DCC nr. 32 din 19 martie 2020, § 28).

35. Prin urmare, în baza celor menţionate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepţia de neconstituţionalitate este inadmisibilă şi nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 27 alineatele (2), (3) lit. f) și (4) lit. d), 37 alineatele (1) și (2), 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională.

D E C I D E:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolele 7 alin. (3^1) lit. d), 458 alin. (3) pct. 1) și 4) din Codul de procedură penală, ridicată de dnii avocați Anatolie Ceachir și Vadim Vieru, în interesele dlui Ion Gherman, și de dl Pavel Gherman și dna Ala Gherman, în dosarul nr. 1rh-9/2024, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte **Domnica MANOLE**

Chișinău, 19 noiembrie 2026
DCC nr. 170
Dosarul nr. 10g/2026